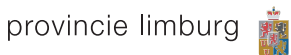

Hettie Meertens wordt bedankt voor haar hulp bij de totstandkoming van dit nummer.

De uitgave van dit themanummer is mogelijk gemaakt door de volgende instanties:

DE METHODE KEMPEN~BROEK

De ster van het Kempen~Broek rijst snel. Wat begon als een verborgen schoonheid, slechts bekend bij de grensbewoners zelf en een handvol veldbiologen, is in 25 jaar tijd uitgegroeid tot een internationaal voorbeeld van grensoverschrijdende natuur. Met het gereedkomen van het ecoduct over de autosnelweg A2 en de ontsnippering van vele honderden hectares natuur wordt begin 2014 een nieuwe mijlpaal bereikt in deze ontwikkeling.

De liefhebbers wisten het al: nergens in de Lage Landen zijn zoveel verschillende soorten dagvlinders en nauwelijks zoveel soorten libellen te vinden. Dit themanummer laat zien dat het daar niet bij blijft. Een zeldzame verzameling planten- en diergroepen passeert de revue. De reden van deze natuurlijke rijkdom wordt beschreven in de inleidende artikelen. Schrale zandruggen en door kwel gevoede laagtes - voormalige doorstroommoerassen -, broekbossen en vennen wisselen elkaar af in een gebied dat zich aan weerszijden van de grens over vele duizenden hectaren uitstrekt. Daardoor biedt het Kempen~Broek niet alleen plaats aan soorten van kleinschalige gradiënten, maar is er ook ruimte voor Edelherten, Wilde zwijnen, kuddes paarden en runderen, Dassen, Bevers en zijn onlangs zelfs Otter en Wilde kat gesignaleerd. En dan te bedenken dat we pas aan het begin staan van een ontwikkeling die moet leiden tot een 25.000 ha groot grenspark.

Onder regie van het Regionaal Landschap Kempen en Maasland en ARK is in het Kempen~Broek een gebiedsontwikkeling gestart, die zich in een aantal opzichten onderscheidt van klassieke vormen van landinrichting. Overheidsplannen voor natuur, landbouw, recreatie en waterbeheer worden hier mét en door de streek zelf uitgevoerd. Het is vooral te danken aan de beide Provincies Limburg, die het aangedurfd hebben om particuliere organisaties hierbij het voortouw te geven. De rol van de overheid beperkt zich tot die van opdrachtgever die achteraf toetst. Via het mechanisme van de vrijwillige kavelruil en gebruikmakend van een grondbank zijn binnen enkele jaren tijd meer dan 600 hectare van eigenaar verwisseld. Successen worden met de streek gevierd en zo wordt gestaag gewerkt aan een groeiend vertrouwen tussen zowel overheid en particulieren, als tussen de verschillende ruimtegebruikers in het gebied. Boeren krijgen betere gronden rond het bedrijf toegevoegd en leveren daarvoor veldkavels in die midden in natuurgebieden gelegen zijn. Daardoor ontstaan grotere, aaneengesloten natuurterreinen, waar het water-

ILLUSTRATIE: JEROEN HELMER

beheer kan worden afgestemd op de bijzondere natuur van kwelmoerassen, beekjes en vennen. De hernieuwde sponswerking van de grensmoerassen maakt de omliggende landbouwgronden ook nog eens minder kwetsbaar voor verdroging in de zomer. Bovendien vormen de nieuwe, vrij toegankelijke natuurgebieden de basis voor een uitgebreid netwerk aan wandel- en fietspaden. Het inmiddels in heel Vlaanderen en Nederland toegepaste netwerk van fietsknooppunten heeft in dit gebied zijn oorsprong.

Het succes van bovengenoemde werkwijze is zo groot dat elders in de Lage Landen al gesproken wordt van de 'Methode Kempen~Broek' en in diverse Nederlandse provincies heeft men plannen om deze methode over te nemen.

De betekenis van het Kempen~Broek reikt echter verder dan de Lage Landen. Overal in Europa zijn het met name grensgebieden, waar de plattelandsbevolking krimpt, met alle daarbij behorende sociale en economische problemen. Herverkaveling van landbouwgrond, die ruimte schept voor uitgestrekte natuur, die op haar beurt weer toeristen trekt, kan het tij doen keren. Spectaculaire natuur als basis voor een nieuwe plattelandseconomie, dat is wat het Kempen~Broek Europa laat zien. Met niet geheel toevallig de tauros, ooit het middelpunt in de Griekse mythe van Europa, als symbool. Vanuit verschillende delen van ons continent wordt met grote belangstelling naar de eerste resultaten van het tauros-programma gekeken.

Zo tekent zich een toekomstbeeld af waar mens en natuur bouwen aan een modern en attractief natuurlijk landschap dat ecologisch, economisch en sociaal tegen een stootje kan. Het is een voorrecht om hieraan mee te mogen werken.

IGNACE SCHOPS

DIRECTEUR REGIONAAL LANDSCHAP KEMPEN EN MAASLAND

WOUTER HELMER

DIRECTEUR ARK NATUURONTWIKKELING